

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joan. Henrici Meibomii De Cervisiis potibusque &
ebriaminibus extra vinum aliis Commentarijs**

Meibom, Johann Heinrich

Helmeftadii, 1668

Capvt Vicesimvm Primvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10160

tantur *melicratum*. Vtrumque vero & *melicratum* & *hydromel* Latinis est *qua mulsa*. Joan. Gorrhæus tamen in
 22 Definit. in voce *μελίκρατον*, Ant. Sneebergerus in *Amethy-*
sto, & Jac. Silvius in *Annot. ad Mesuen de medic. comp.*
distinct. VI. *melicratum* & *hydromel* vetustate differre vo-
 lunt; ita ut *melicratum* sit, quod ex *Pinio* *subitum* & *re-*
cens diximus, sive ex tempore paratum: *hydromel* vero,
 quod *reconditum* & *inveteratum*. sed confunduntur inter
 24 se. Ad hos vero potus referendum quodammodo & *ὄξι-*
γλοκὲς videtur, Hippocrati ita dictum lib. II. *Epidem.* sect.
 III. & alibi; estque favorum decoctum cum aqua, addito
 pauco aceto. Ex una siquidem fit parte aceti, duabus mel-
 25 lis, & quatuor aquæ. Aliud est *oxymel* ex aceto & melle,
 quod huc non pertinet.

CAPVT VICESIMVM PRIMVM.

SUMMARIA.

1. *Medonis* & *mulsa* differentia. 2. *medo*, *meda*, *me-*
dus, *medum*. 3. *medum*, quasi *melum*. 4. vel à *μέδω*. 5.
Mede | *Meth*. 6. de *medone* locus *Prisci Sophista*. 7. *Bede*
presbyteri. 8. *Caroli M.* 9. & aliorum. 10. *ὄξιγλοκὲς* ἐκ *μέλι-*
τος. 11. *μελίτειον*. 12. *μελίλιον*. 13. *χρμέλη*. 14. *medonis*
apud varias gentes usus. 15. eiusdem duogenera. 16. *modus*
parandi ex Mesue. 17. *Sarmatarum* & *Moscorum*. 18. *me-*
teglæ Anglorum. 19. *Theriaca Septentrionalis*.

1 **H**ydromellis, sive *melicrati*, aut *mulsa*, plura genera
 esse jam diximus, seu plures potius differentias præpa-
 ratione tantum inter se diversas. Ad eas & *medonem*, ita
 dictum, retulimus, quemadmodum & revera eo pertinet.
 2 Quia tamen *mulsa*, ut à veteribus parabatur, non tam po-
 tus gratia, quam medicamenti in morbis nomine, in usum
 veniebat; *medo* vero, cui plura hodie adduntur, quique
 aliter

aliter conficitur, raro ut medicamentum, sæpius pro potu, achilaritatis, immo & ebrietatis causa bibi solet: ideo ulterius quædam de eo & in particulari dicenda nobis restant. Dicitur *meda*, *medo*, *medus* & *medum*; Græcis μέλι 3
 δ; Septemtrionalibus potissimum populis in magno usu. Isidorus Orig. lib. xx. cap. III. *medum* à *melle*, quasi *melum* 4
lumi dici opinatus est, mutato L in D, quod & in aliis vocibus sæpe factum observatur. Ita olim dictum *melitari*, pro *meditari*, *lacruma*, pro *dacruma*, notat Melch. Goldastus Notis ad Conradum de Fabaria cap. xx. At Matth. 5
 Martinius Lexico Philolog. *medonem* derivat à Græco μέθυ, quod *vinum* est Græcis: nec displicere id videtur Ger. Jo. Vossio lib. II. de vitis serm. cap. XII. quanquam deinde malit Græcum μέλι, unde Latinum *mel*, & Saxonicum 6
Meth / sive *mede* / ex communi deducere origine, Hebræa nimirum. Meminere *medonis* ex veteribus Priscus Sophista, qui circa annum ccccxl floruit, in Eclogis Histor. Goth. his verbis: Ἐχορηγῆθη ἡμῖν καὶ κώμας (τῶν Σκυθῶν) τροφαί, ἀντὶ ἡμῶν σίτης κίγχε, ἀντὶ ἡμῶν, ὁ μέλι δὲ ἐπιχάρι. Advehebantur autem nobis per vicos Scytharum, pro cibo quidem milium, pro vino *medus*, quem indigenæ ita vocant. Beda 8
 presbyter, qui anno lcccxxxvii decessit, lib. de Remed. peccator. cap. VII. *In unaquaque*, inquit, *septimana tres dies sine vino & medone & carne ieiunet ad vesperam*. Quos sequitur sub annum lccc Carolus M. Imp. in Capitulari de 9
 villis, num. xxxiv. *Cervisias, medum, mel &c.* & num. lxxii. *De morato, vino cocto, medo, aceto &c.* Meminere 10
 deinceps alii plures: Tageno in Expedit. Friderici I. Imp. in Turcas, Concilium Triburiense, Pœnitentiale Romanum, Andreas presbyter Chronico Bavarico, Dithmarus Merseburgius &c. Et quamquam nomen *medonis* ante Prisci Sophistæ tempora in auctorum monumentis usurpa-
 tum

tum non inveniatur, res tamen ipsa sub aliis nominibus etiam prioribus seculis incognita non fuit. Nec enim alium à medone fuisse potum autumo, quem Aristoteles, sive
 11 quis alius auctor vetustus, οἶνον ἐκ μελιτος, vinum ex melle vocat lib. de Mirab. auscultat. in hæc verba. Ἐν ἰλλυρίοις φασί, τοῖς ταλαπείοις καλεμένοις, ἐκ τῶ μελιτος ποιῶν οἶνον. Ὅταν ᾗ τὰ κηρία ἐκθλίβωσιν, ἕδωρ ὀπιχέοντες ἐψῶσιν ἐν λέβητι, ἕως ἂν ἐκλίπῃ τὸ ἥμισυ, ἔπειτα εἰς κέραμια ἐκχόαντες, καὶ ἡδίστα ποιήσαντες, πηῖασιν εἰς σαρδίλιας. Ἐν ταύταις δὲ φασὶν εἶσχειν πολυζρόνιον, καὶ γίνεσθαι οἶνῶδες, καὶ ἄλλως ἡδύ' καὶ εὐτόνον. *Illyrius ferunt, quos Talapiteos vocant, ex melle vinum conficere. Favos enim in aqua superfusa expriment, ac simul in abeno ad mediam usq; partem decoquunt, & fidei libis infundunt iam tum, dulcissimam. Dehinc vasis ligneis reservant in multa tempora, donec per omnia vini saporem contrahat.* Quanquam enim potus hic, ut σαρδία eius describitur, simplex mulsa esse videatur; tamen ex eo, quod auctor addit, similem potum olim & in Græcia parari consuevissè, verum ζῆνιτος ὑπερον πλὴν κρᾶσιν, μὴ δύνασθαι δεῖν, *mistonem postea perquisitam non potuisse inveniri; colligi potest, non simplicem mulsam fuisse, quæ hydromelitis nomine in Græcia notissima erat, sed potum paullo aliter & ex pluribus paratum & peculiari modo mixtum & confectum.* Nec alium potum fuisse conjicio, quem Plutarchus lib. iv. Sympos. probl. v. μελιτιον vocat, aitque barbaros, qui vino carcant, eum bibere, dulcedinem mellis radicibus austeris, & vini saporem æmulantibus, medicantes. Helychius nominat μελιτιον, dicitque esse πόμα ἢ σκυθικόν, μελιτος ἐψομένον σὺν ὕδατι καὶ ποσσίνι. *potum Scythicum, melle cum aqua & herba quodam decocto.* Horsum pertinet, quem potum ex melle vocat Rhases lib. iii. ad Almanf. cap. v. Mellei speciem saporis vocat Saxo Sialandicus lib. vi. & distinguit à cervisia; *Mellei*

*Mellei temnens speciem saporis,
Combibit tostum Cereris liquorem.*

D. Hieronymo ad Nepotianum de vita Clericorum, est 13
dulcis & barbarapotio ex decoctis favis. Neque alium à me-
done potum fuisse *χρμέλλω* illustris censet Jos. Scaliger, &
ὑπό τῆς χύσεως τῆ μελίτος sic appellatum vult lib. III. Epist.
ccii. Dico Zonaras sub annum salutis clxxx, Notis ad
Canonem Apostol. III. *Σικέρα δὲ ἐστὶ πᾶν τὸ ἀνδρὶ οἶνον με-
θην ἐκποιῶν, εἰὰ εἶσιν αὐτῶν τῶνδεύσεων ἀνθρώπων, αἱ λεγόμεναι
χρμέλλη, καὶ ὅσα ὁμοῦς σκευάζουσι.* *Sicera autem est omne id,
quod citra vinum inebriat, qualia sunt quæ magno studio ho-
mines consciunt, ut quam Chumelam vocant, quæq; alia ad
eundem modum parantur.* Cæterum vina ex melle imita- 14
tos jam olim & Gallos, paullo ante ex Diodoro didicimus.
Idem facere hodie Scythas & Æthiopus Troglodytas, te-
stis est Scaliger pater Exerc. Lxxxvii. & de Hispaniolæ in-
colis in America affirmat Hieron. Benzo Hist. Novi Orb.
lib. I. cap. xxvii. De regione Machiakies audi Levinum
Hulsium Navigat. lib. IV. cap. XLIX. *Quoties Indus in sil-
vam prodit, perforat arborem quamvis obviam, effluunt
quinque aut sex mensuræ mellis tam clari, quam est mustum.
Apes valde sunt exigua, sine aculeo. Mel cum pane & reliquis
sumitur escis: potum etiam inde faciunt, musto similem, sed
meliolem ac sapidiorem.* Hodie Sarmatæ, Lithuani, Mosci,
Boruffi familiarissime medone suo utuntur, & abutuntur,
dum eo sæpius liberalissime se invitant. Optimus in Lithu-
ania paratur. Est vero duplex, *spissus & tenuis*, ut Matth. 15
Miechovius testatur Sarmatiæ lib. II. cap. III. Fit & alibi,
ut in Dania, & apud nos Lubecæ, sed qui Lithuanico pal-
mam libenter deferat. Modus parandi non abluat ab eo, 16
quo *aquam mulsam*, secundo loco descriptam, parari do-
cuit Mesue Tract. de medic. compos. distinct. v. *Secundus
modus*

modus, inquit, operationis eius est: Recipe mellis partem unam, aqua fontium clara libras octo, fermenti in his dissoluti in centum libras uncias tres, & musti modo effervescentia in ligneum cadum conijciuntur, ita ut relinquatur in vase vacuum, quasi mensura trium digitorum. Vbi deferverint, obturato vase asserventur vini modo ad potandum. Non tamen bibatur nisi tertio mense exacto. Immitti possunt arca
17 mata in linteo ligata. Hæc Mesue. Sarmatæ tamen & Moschi flores lupuli medoni suo incoquunt, & loco fermenti facem cervisia liquori fermentando adjiciunt. Vide Olam Magnum Hist. Septemtr. lib. XIII. cap. XXI. & XXIII. & XXIV. qui pro lupulo etiam myrti semina Medoni incoqui interdum ait: addi & zinziber in linteo ligatum. Est autem myrtus frutex humilis, in locis paludosis crescens ulnæ longitudine, & fructum profert ad baccarum juniperi similitudinem. Mosci vero, ut Adamus Olearius refert Itiner. Pers. part. I. baccas sumunt maturas rubi Idæi, aut chamærubii, aut etiam cerasæ, & infundunt aquæ, & ita relinquunt, donec aqua colore & sapore baccarum sufficienter fuerit saturata. Hujus aquæ sumunt quantum volunt, & affundunt tertiam aut quartam partem mellis puri, à favis separati, eique injiciunt aliquid panis tosti, facie cervisia circumliti, & simul cooperta per dies quatuor aut quinque fermentari sinunt. Quidam, ut potui aromaticum odorem ac saporem concilient, aliquid cinamomi, aut caryophyllorum, aut cardamomi in linteo liquori immittunt,
18 & simul fermentari sinunt. Ex pluribus constat Anglorum, qui Cambriam incolunt familiaris potus, quem Meteglia sive Meteglaro, vocat Matth. Lobelius in Adversar. pag. xxii. non patrio nomine, ut vult, sed Græco sic dictam: à
19 μέζο, ni fallor. Eum theriacam nominat Septemtrionis, & constare ait ex melle & aqua, quibus despumatis indan-

tur

tur herbæ quam plurimæ, numero sferè sexagenæ, diutissis
meque bulliant ad tertias aut dimidias, donec coctione ista
herbacei viroris & saporis exuat fastidium, adipiscaturque
novam vim alendi, & gratiam vini maluatici.

CAPUT VICESIMUM SECUNDUM.

SUMMARIA.

1. Potus ex saccharo. 2. σάκχαρ, σάκχαρον, σάκταρον.
3. in veterum saccharum diversum à nostro. 4. sacchari veterum duogenera. 5. prius ex arundinibus arboreis. 6. mellis species creditum Arriano. 7. Dioscoridi. 8. Straboni. 9. Plinio. 10. AEliaño. 11. Aphrodisæo. 12. Isidoro. 13. item Galeno, Oribasio, Aegineta. 14. Charitoni manna dictum. 15. Hesychio gummi. 16. Archigeni sal Indicus. 17. an sit ex rore, aut ipsis arundinibus. 18. Seneca dubitatio. 19. ex rore esse, opinio AEliañi & Aphrodisæi. 20. ex ipsa arundine, sententia Strabonis. 21. An magnarum arundinum radices dulces. 22. Diodori Siculi de ea re locus. 23. causa dulcedinis in radicibus. 24. Alterum sacchari veterum genus ex arundinibus parvis. 25. De eo locus Varronis Atacini. 26. Solini. 27. Papinii. 28. huius versus aliter lectus. 29. Saccharum nostrum itidem duplex. 30. saccharum de Mambu ex arundinibus magnis. 31. de eo Garsias ab Horto. 32. & Christophorus à Costa. 33. Salmasio idem cum manna Xiraquest. 34. Saccharum nostrum alterum ex arundinibus parvis. 35. an utrumque à veteribus bibi solitum. 36. Plinij sententia. 37. alia ex Strabone adserta. 38. An saccharo magnarum arundinum vis μεθυστική. 39. Strabonis locus obscurus. 40. ab Eustathio aliter lectus. 41. à Salmasio emendatus. 42. Vocabuli, fructus, acceptio duplex. 43. καρπὸς ἀρβύρας. 44. καρπὸς ἀμπίλων. 45. fructus, proprie quid. 46. fructus calami. 47. Posterius sacchari genus in potu usurpatum. 48.

De